

Sylabus kurzu

Rodina ve věku nejistoty: religionistická kvalitativní dílna. R 399

Vyučující: Mgr. Zdeňka Pitrunová, Mgr. Andrea Beláňová, Mgr. Michaela Ondrašínová

Kontakt: Zpitrunova@seznam.cz, Drea.OK@seznam.cz, misharel@seznam.cz

Cíle kurzu

Kurz je teoreticky a metodologicky zakotven v sociologickém a sociálně-antropologickém studiu a jeho záměrem je věnovat pozornost soudobým celospolečenským jevům, především pak změnám funkcí a struktury rodiny a rodinného života. Různé náboženské tradice jsou pojímány jako kulturní zdroje, které jsou být uplatňovány na formování podoby a fungování rodiny a podílejí se na každodenního jednání jejích členů. Pozornost bude věnována problematice sociální koheze, mezigeneračního konfliktu a solidarity, dále pak tématu druhé generace a jejímu vlivu na proměnu tzv. nových náboženských hnutí a tomu, jak se v rámci výchovy ustanovuje „normálnosti“ a jinakost.

V rámci seminářů, diskusí a zpracování individuálních kvalitativních analýz bude pozornost směřovat k porozumění role náboženství v současné společnosti a přenosu tradice uvnitř rodiny a náboženské komunity. Společně budou hledána a diskutována relevantní výzkumná témata, problémy a vhodné metody výzkumu. Jako možné inspirační zdroje budou představeny také současné relevantní religionistické (nejenom) kvalitativní výzkumy (např. Mezigenerační tradování buddhismu, Rodinná politika v Církvi sjednocení, Konstrukce ženství (a mužství) v rámci současné spirituality).

Po absolvování tohoto kurzu student:

- bude schopen vysvětlit, jak tzv. druhé generace působí na proměnu nových náboženských hnutí,
- bude lépe rozumět problematice přenosu tradice v souvislostech rodinného života a zároveň širší společnosti,
- bude chápat, jak jsou různé náboženské tradice jako kulturní zdroje uplatňovány při utváření podoby a fungování rodiny a jak se podílejí na každodenním jednání jejích členů,
- dokáže představit různé strategie, které konkrétní skupiny či rodiny zaujímají v souvislosti s náboženskou socializací dětí,
- bude chápat, jak specifický způsob konceptualizace dětství ovlivňuje modely výchovy a výchovné praktiky,
- bude schopen kriticky pracovat s materiály náboženské sebe prezentace.

Předpoklady

Pro studenty religionistiky je jako prerekvizita určeno absolvování kurzu **Úvod do metodologie výzkumu v religionistice**. V případě zájemců z jiných oborů bude jejich způsobilost posouzena individuálně. Doporučena je rovněž znalost anglického jazyka.

Studijní literatura

BECK, U. 2004. *Riziková společnost. Na cestě k jiné moderně*. Praha: SLON.

GIDDENS, A. 2014. *Proměny Intimity. Sexualita, láska a intimita v moderních společnostech*. Praha: Portál.

HAMAR, E. 2008, *Vyprávěná židovství. O narativní konstrukci druhogeneračních židovských identit*. Praha. Slon

MOŽNÝ, I. 2012. *Rodina a společnost*. Praha: SLON.

NEŠPOR, Z. 2010. „Rodina / domácnost jako náboženská skupina v procesu transformace.“ *Lidé města / Urban People* 12 (1): 31-60. ISSN 1212-8112.

NEŠPOROVÁ, O. 2010. „Jak náboženství ovlivňuje rodinný život? Rozdíly v chování a postojích k rodině mezi českými věřícími a nevěřícími.“ *Lidé města / Urban People* 12 (1): 61

PALMER, S. J. - HARDMAN, CH. E. 1999 *Children in New Religions*. Rutgers University Press.

Prameny

FERRERO, B. Šťastní rodiče. Křesťanská výchova podle Dona Boska. Praha: Portál, 2004,ISBN 978–80–262-0635-4

RICHTER, Klemens. *Liturgie a život :smysl liturgie, mše, církevní svátky, svátostná znamení*. Vyd. 2., rozš. Praha: Vyšehrad, 2003. 293 s. ISBN 80-7021-575-5.

Struktura kurzu

1. Úvodní hodina
2. Rodina, společnost, příbuzenství a vztahovost (*relatedness*)
3. Rodina v moderní společnosti, státní rodinná a sociální politika, (ztráta autonomie rodiny)
4. Rodina, socializace a tradice (mezigenerační přenos a vztahy)

5. „Druhá generace“ – vztah rodiny a společnosti, proměn uvnitř rodiny
6. „Druhá generace“ – migrace
7. „Druhá generace“ – problematika proměn tzv. nových náboženských hnutí uvnitř skupin samotných a v rámci rodin
8. „Druhá generace“ – exkurz do výzkumu rodinné politiky v rámci Církve sjednocení
9. Agenti náboženské socializace
(zvláštní pozornost věnovaná církevnímu školství a alternativní školství)
10. Gender problematika: probuzené ženství a mužství
11. Stáří a umírání
12. Hledání sociální soudržnosti – rodina jako hodnota, síla komunity:
13. Diskuse se studenty a hosty kurzu na téma tradice, detradicionalizace a re-tradicionalizace.

Struktura v režimu Carla

0. Úvodní hodina, organizační pokyny, informace k ukončení kurzu a rozdělení skupin a témat projektu
- 1 Proměny rodiny a intimity v moderní společnosti (rodina, příbuzenství a vazovost)
- 2 Rodina, socializace a tradice (mezigenerační přenos a vztahy)
- 3 Konstrukce ženství (a mužství), gender problematika
- 4 Rodina jako hodnota, hledání sociální soudržnosti
- 5 Strategie adaptace náboženských organizací na proměny rodiny a společnosti, téma tradice, detradicionalizace a „re-tradicionalizace“
- 6 Druhá generace (strategie přenosu, proměna nových náboženského hnutí s příchodem druhé generace)

Výukové metody

Přednášky.
Doporučená četba.
Účast na diskusích, sdílení zkušeností a názorů.

Metody hodnocení

Podmínkou řádného ukončení kurzu je průběžná práce na zvoleném kvalitativním projektu. Téma, výzkumný problém a výzkumné metody si studenti (jednotlivci nebo 2 členné skupina) zvolí sami nebo podle doporučení přednášejících. Hodnocení studentky a studenti obdrží na základě pravidelných konzultací s přednášejícími a odevzdání výzkumné zprávy (cca 5 stran) a závěrečné prezentace během zkouškového období.